

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry (PKL ry)
Kalajoen kalatalousalue
Pyhäjoen kalatalousalue
Oulujoen ja merialueen kalatalousalue
Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue
Tapsitie 6
90620 Oulu
pasi.anttila@kalatalousneuvonta.fi

Oulussa 7.7.2020

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo

LAUSUNTO

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta MMM:n asetukseksi koskien itämerennorpan metsästystä metsästysvuonna 2020–2021 (VN/15192/2020)

Tämän lausunnon antavien yhteisöjen mielestä on hyvä, että asetuksella ei edelleenkään rajoiteta vahinkoperusteisten lupien määrää. Yhteisöt kuitenkin lausuvat, että 375 itämerennorpan kannanhoitollinen metsästyskiintiö Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella ei ole riittävä. Perämeren itämerennorppakanta on niin runsaslukuinen, että esimerkiksi hallin laskentakantaan ja metsästyskiintiöön suhteutettuna itämerennorppien metsästyskiintiö pitäisi mielestämme nostaa 750 yksilöön Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Sekään ei vaarantaisi itämerennorppakannan elinvoimaisuutta Perämerellä.

Ruotsalaiset tutkijat ovat jo pitkään olleet sitä mieltä, että Perämerellä itämerennorppakanta ylittää 20 000 yksilön rajan. Tämä pitää myös suomalaisten viranomaisten ja tutkijoiden hyväksyä, sillä saman meren äärellä ollaan. Tällä hetkellä vuotuinen kasvuvauhti (> 5 %) Perämerellä on yli 1000 uutta norppayksilöä/vuosi. MMM:n tähän asetulusuunnokseen liittyvässä muistiossa sanotaan, että Suomen ja Ruotsin viranomaisten esittämät kiintiöt yhdessä leikkaisivat toteutuessaan 70–80 % kannan vuotuisesta kasvusta. Mielestämme kiintiöillä pitää pyrkiä siihen, ettei kanta enää kasva, sillä se on jo nyt kalastukselle ja vaelluskalakannoille kestävämmän korkealla tasolla. Niinpä Suomen ja Ruotsin yhteiset kiintiöt pitäisi olla yhteensä vähintään 1000 yksilöä.

Laskentatulokset, joissa on useiden tuhansien yksilöiden eroja peräkkäisten vuosien välillä arveluttavat meitä. Viimeisin laskenta antoi tulokseksi noin 12 800 yksilöä Perämerellä. Vertailu aiempien vuosien tuloksiin yli 17 000 yksilöstä ei anna riittävän luotettavaa kuvaa kannanarvioista. Tällaiset erot kanta-arvioissa eivät selity metsästyksellä, sivusaalisuudella, luontaisilla vihollisilla, sairauksilla tai ympäristötekijöillä. Sen vuoksi lähtökohdaksi itämerennorpan kannanhoidossa Perämerellä olisi syytä ottaa tuo ruotsalaisten tutkijoiden esittämä 20 000 yksilöä.

Itämerennorpan alimitoitettu metsästyskiintiö on myös selkeässä ristiriidassa MMM:n vaelluskaloihin liittyvien strategioiden kanssa. Ylitiehillä hyljekannoilla on todistettua suuri negatiivinen vaikutus syysiseen vaellussiihen mädinhankintaan Perämeren vaelluskalajokien suilla. Mädinhankinta on hylkeistä johtuen jo useana vuonna jäänyt tulokseltaan heikoksi mm. Pyhä-, Kala- ja Siikajoella. Hylkeillä on negatiivinen vaikutus myös Tornion-Muonionjoen ja Simojoen alkuperäisiin vaelluskalakantoihin (merilohi, -taimen, vaellussiika ja nahkiainen). Kysymyksenä on, miten tämä lausunnolla oleva asetulusuunnos, ja vaelluskaloihin liittyvät strategiat ovat keskenään sopusoinnussa?

Mielestämme kiintiömetsästyksen lupaprosessia pitää nykyisestään vielä suoraviivaistaa. Saaliiksi saatavista itämerennorppista pitäisi riittää ilmoitusvelvollisuus alueellisen kiintiön puitteissa Suomen riistakeskukselle, aivan kuten harmaahylkeillä. Tämä vähentäisi viranomaisten hallinnollista taakkaa ja ylimääräistä byrokratiaa. Lisäksi metsästysaikaa tulisi aikaistaa sekä itämerennorpan että harmaahylkeen osalta. Keväinen jäidenlähtö Perämerellä on selvästi aikaistunut ja hylkeiden kevätmetsästys jäiltä on sen myötä vaikeutunut entisestään. Itämerennorpat (ja harmaahylkeet) ovat saaneet kuuttinsa vieroitetuksi jo reilusti ennen huhtikuun puoliväliä. Sopiva ajankohta hylkeenpyynnin aloitukselle olisi 1.4.

Mielestämme hylkeiden metsästys tulisi hallitusti sallia myös Perämeren kansallispuiston alueella. Puistosta annetun asetuksen (538/1991) 4 §:n mukaan tämä olisi mahdollista Metsähallituksen luvalla, mikäli eläinlaji on lisääntynyt liikaa tai käynyt muuten vahingolliseksi. Kalastuksen, vaelluskalakantojen ja kalatalouden osalta hylkeiden kohdalla näin on kiistatta jo käynyt. Kannatamme MMM:n muistiossa esitettyä hylkeenpyynnin elvyttämistä siten, että nykyisiä merellisten luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksiä lievennetään ja hylkeenpyynti sallitaan.

Metsästettävä saalis pitää lisäksi hyödyntää, muutenhan tuhlataan luonnonvaroja. Erittäin tärkeä seikka mihin haluamme suomalaisten päättäjien puuttuvan, on hyljetuotteiden kauppakielto. Ainakin pienimuotoinen ja paikallinen hyljetuotteiden kaupallinen hyödyntäminen tulisi sallia, onhan hylkeistä saatavien traanin, nahkojen, lihojen ja luiden käyttö kuulunut hyvin tiiviisti Perämeren rannikon kulttuuriperintöön ja -historiaan. On järjetöntä, että nykyään tällaiset suurriistalajit (itämerennorppa ja harmaahylje) jäävät käytännössä täysin hyödyntämättä eikä niitä pystytä hyödyntämään muualla kuin hylkeenpyytäjien omissa talouksissa. Hyljetuotteiden kaupallinen hyödyntäminen ei ole koskaan ollut suurta "bisnestä", mutta edes pienimuotoinen hyödyntäminen lisäisi molempien lajien arvostusta merkittävinä riistalajeina ja saaliina. Sillä myös osaltaan katettaisiin kuluja, joita hylkeiden pyynnistä väistämättä syntyy ja hylkeenpyyntiin liittyvä kulttuuri pysyisi elinvoimaisena.

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry (PKL ry)
Kalajoen kalatalousalueen hallitus
Pyhäjoen kalatalousalueen hallitus
Oulujoen ja merialueen kalatalousalueen hallitus
Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalueen hallitus

Yllä mainittujen yhteisöjen puolesta,

Pasi Anttila,
Kalatalousneuvoja (PKL ry)
Kalajoen, Pyhäjoen sekä Oulujoen ja merialueen kalatalousalueiden toiminnanjohtaja